

Læsetrappen et af værktøjerne fra Alkalær

Alkalær er en undervisningsform, som ikke bare er rettet mod elever med læseproblemer i forskellige grader, men denne undervisningsform kan også nemt bruges i almindelig undervisning. Der arbejdes ud fra holdningen, at det der skaber problemerne er, at det er svært at få styr på forbindelsen mellem bogstaver og lyde i det danske sprog, når nu de (så ofte) svarer så dårligt til hinanden

*Oplysninger af
Susanne Mak Dalum*

Allervigtigst er det at få styr på bogstaverne og deres lyde. Først da kan eleven lige så stille begynde at arbejde sig op af læsetrappen. Alkalær har lavet sin egen Læsetrappe. Den viser tydeligt for eleven, at vi ikke kan gå videre i læreudviklingen før niveauet under er på plads. Noget særlige ved Alkalær er at undervisningen går helt tilbage til børnehaveklassens indlæring. For at sikre at elevens fundament er i orden. Det er nemlig helt ved skolestart, at vi starter med at danne fundamentet.

De små lærebøger:

Søde ord og drilleord

Når fundamentet er tjekket og lydene er på plads arbejder lærer og elev sig stille og roligt igennem et materiale, der kaldes »DE SØDE ORD«. Dette er lavet specielt af Alkalær – hvor ingen lyde driller – derfor er de »søde« ved eleven. Materialet består af en mappe med arbejdsopgaver samt læsebøger der er 100 % lydrette. De eneste, der er i Danmark.

De lydrette bøger starter med først to, så tre, så fire og til sidst

12 bogstaver stadig 100 % lydret. Når så eleven er færdig med de »søde ord«-materialet er læsefundamentet på plads, og nu kan undervisningen så tage drilleord og lyde med. Der er 5 bøger med drilleord – ord, der ikke er helt igennem lydrette. På bogens første side er der en god og letlæselig instruktion til underviseren, hvor den særlige lyd, der er i fokus i bogen, bliver forklaret. Derefter er der to sider, hvor vi kan se – og vise eleven – hvilke bogstaver der kan give denne lyd. Det er meningen, at eleven skal kunne læse drilleordene fra den første bog for at kunne klare den næste bog. Et skridt ad gangen. Læsebøgerne har handling, plot og udvikling. Og temaer, som vi kan identificere os med. Derfor bliver læsningen drevet frem af ønsket om at vide mere om, hvordan det går for hovedpersonen.

Hvordan løser vi så problemet med den svære bogstav-lyd-forbindelse i dansk? Her er teoriens svar ret genialt

Denne teori har som mange andre fokus på bogstav-lyd-forbindelsen. Vi starter med at læse lydrette tekster. Når det er

på plads, indfører forfatteren et hemmeligt alfabet. Det hemmelige alfabet – og det er simpelthen et scoop – består bl.a. af tegn for fem vokaler og fire uægte konsonanter. Disse fem hemmelige vokallyde er øf-lyden (illustreret med en grisetryne – en cirkel med to prikker i), okselyden (illustreret med et oksehoved), ar-lyden (illustreret med et ar), år-lyden (illustreret med en cirkel med en pil i, der skal minde om året, der kommer igen og igen og igen) og ørne-lyden (illustreret med et ørnenæb). Så der er helt igennem overensstemmelse mellem lyden, dens navn og dens tegn. Og det samme gælder de fire uægte konsonanter.

Der er så mange meninger om bogstaver og lyd. Ved denne metode er der intet at tabe, men kun at vinde. Alle kan få udbytte af denne måde at arbejde – med eller uden ordblindhed, andre indlæringsproblemer samt barn eller voksen.

Vil du vide mere så se:

www.alkalaer.dk eller kontakt Alkalær ved Erik Vierø Hansen på Telefon: 44 66 27 27. Mail: info@alkalaer.dk ■

Tag mor med til undervisningen

Annette V. Olufsen har i 5 år givet privat undervisning efter systemet »Alkalær« af **Erik V. Hansen**. De elever hun har undervist efter dette system, har lært at læse på et godt niveau. Der har endda været elever, der har fået så meget selvtillid, at de er gået fra den dårligste læser til at blive den bedste læser i deres klasse. »Det kan ofte være svært at afgøre om en elev kan læse, når de kommer til mig. Mange elever er blevet gode til at gætte. Det er dog nødvendigt at lære lydene fra bunden«, fortæller Annette og hun fortæller videre om hvordan hun opnår disse gode resultater:

»Alkalær-systemet er delt op i tre moduler plus et stavekursus. Det første modul hedder søde ord og starter med at tjekke om børnene kan vokalerne og deres lyde, derefter tjekker jeg, om de kan konsonanterne. Kan børnene deres lyde så kan de læse den første mappe. Det man starter med er at dele vokalerne op i lange, hårde og korte vokaler.

I 2. kapitel begynder eleverne at læse lydrette ord på 2 bogstaver. Kan de disse lyde, kan de læse ord

som is, os og sø. Når jeg får nye elever, starter jeg altid med at høre om de kan disse lyde. Nogle elever gætter og siger noget helt andet, end det der står. Nogle elever begynder at græde, fordi de har haft så dårlige oplevelser med at læse. De har haft så mange nederlag og de bliver så mange gange konfronteret med deres svagheder. Selvom de har læst alle ord på 2 bogstaver rigtigt, så er de så usikker og tør ikke sige, hvor mange de har læst

rigtigt. De er så langt ned psykisk, at de ikke tør sige, hvad de mener.

Forældrene må ofte tvinge børnene til undervisning hos mig første gang. Børnene gemmer sig væk i store huer og overtøj. Deres selvværd er helt i bund. Det kan være meget vanskeligt at overvinde deres kompleks, men når de har været her et par gange, kommer de glade og friske.

I kapitel 3 er det også lydrette ord på 2 bogstaver, men med korte vokaler og i kapitel 4 er det vokaler med lange lyde. Når de kan disse lyde, skal de i gang med at læse den første bog. Bogen består af ord på 2 bogstaver og når de kan læse den, oplever de deres første succes. Det er fantastisk at opleve deres glæde, når børnene er kommet så langt.

Til de store teenager bruger jeg den bog der hedder »At bo i en by« den består af lydrette ord og den handler om forhold de unge kender til. De næste bøger har ord, der består af flere bogstaver. Vi

Annette er ved at undervise Mikkel, mens hans mor Grith ser på.

arbejder til vi kommer op på ord med 12 bogstaver.

Når eleverne kan læse disse bøger begynder de på at skrive sætninger selv. Det er svært for mange fordi de har store blokeringer. Vi starter meget forsigtigt med at skrive ord på 2 bogstaver. Fx »Bo må få to øl« De unge må kun bruge disse ord for ellers kommer de ud i noget de ikke kan styre. Skriveundervisningen er meget struktureret. Når de har skrevet en sætning skal de tegne. Det giver en forståelse af indholdet. De store skal ikke tegne, hvis de ikke bryder sig om at tegne.

Når det er godt indarbejdet begynder eleverne at skrive ord på tre bogstaver og jeg begynder og lære eleverne, at der kan være forskel på udtalen af de enkelte bogstaver, alt efter hvor de står placeret i ordet. I kapitel 7 læser, skriver og tegner eleverne og nu kan de uden problemer læse og skrive ord

på tre bogstaver. Sætningerne er konstrueret sådan at eleverne ikke kan gætte sig til lydene og meningen. »En nat så vi en kat på to ben« eller »Bo lå på en blå ufo« i disse sætninger er eleverne tvunget til at lave den rigtige lyd.

Elevernes viden om læsning og skrivning bliver på denne måde bygget op meget langsomt og systematisk. Jeg går ikke hurtigere frem end at eleven kan følge med. De må ikke på noget tidspunkt føle, det er for svært for dem.

Eleverne begynder at kunne læse alle ord, når de kan læse ord med 4 og 5 bogstaver. De kan nu også løse kryds og tværs og de begynder at forberede sig til en lille eksamen. Det tager op til 2 måneder og 8 lektioner at nå så langt, men det er naturligvis meget individuelt, hvor hurtigt det går. Det afgørende er ikke om det tager 8 eller 10 lektioner, men at eleven oplever en større og bedre læse- og

skrivefærdighed og at eleven får opbygget sit selvværd. Når eleverne er færdig med det første modul får de et diplom og jeg holder en lille fest for eleven.

Undervisningssystemet bliver mere og mere brugt i børnehaveklasserne, men det kræver at der er mange voksne til rådighed. Jeg vil også meget gerne have en af forældrene med til hver lektion. Alle børnehavebørn der bruger dette system kan læse, når de kommer i skole, men det er vigtig at der bliver fulgt op på læseundervisningen.

Undervisningen er enormt effektiv og stiller på intet tidspunkt større krav til eleven end det har ressourcer til at honorere. Det betyder at eleverne hurtigt lærer at læse, men også ændrer sig personligt, fordi deres selvværd øges«, fortæller Annette V. Olufsen som er privatlærer i Svogerslev ved Roskilde.

Interview af EKR ■

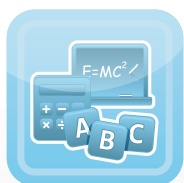

Nislevgård Efterskole

Nislevvej 11 · 5450 Otterup

EFTERSKOLE FOR NORMALTBEGAVEDE ORDBLINDE / DÅRLIGE LÆSERE

Undervisningen

Undervisning på små hold. Der er maksimalt 8 elever på vores danskhold.

Timetal

9 timer dansk, 4 timer matematik, 2 timer engelsk, orienteringsfag og masser af idræt.

Værdier

Faglighed, fællesskab, tillid, tryghed og varme. Det må gerne være SJOVT at gå på efterskole!

Målsætning

Vi gør alt for, at det unge menneske bliver kvalificeret til at tage en uddannelse.

Ring og aftal et besøg · tlf. 64 82 12 64 · info@nislevgaard.dk · www.nislevgaard.dk